

કલગી ગાયન સંગ્રહ.

રચનાર અદલ નસરવાન
કલગીવાલા તે ઉસ્તાદ
મુનશી કરીમ બક્ષ
મુતખ્દલુસ "મર
કુમ"ના અખા
કાના ખાસ
ખલીફા.

મગટ કરનાર એમ. એચ.
મેહેરઅલી તે ફીડલ,
એકારડીયન, કનસ
રટીના તથા હાર
મોનીયમ
ચાવી/પુક
રચનાર.

સરકારી રીતે સર્વ દક્ષ મગટ કરનારે રખેલા છે.

કલાજી—ગરી બજાર પાસે—મુંબઈ.

કીમત ૬ આના.

શુદ્ધિ પત્રક.

પાત્રું.	લીલી	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧	૩	દહી	દહી
૧	૯	શલસે	રૂકસે
૫	૧૮	તુ જલદી દેજો પુગારી ગ- રદન	તુ દેજો જલદી સીધારી ગરદન
૬		પુકારી ગરદન	પુકારી ગરદન
૬	૧૯	આવી એકાએક	આવી એકાએક
૬	૨૦	ગરદનથા તેતી લગાડી ગરદન	કીધી ન મારી અકારી ગરદન
૧૦	૧૭	નારીજી	જારીજી
૧૧	૭	પારપરવેશ	ધરપરવેશ
૧૨	૧૬	નુરની	નુરથી
૧૬	૧	વીન પુરં	વીન ગુરં
૧૬	૧૦	જામ કયા ગુરતું પીધ	માન અદલે ગાજ દીધું
૨૦	૧૬	પાછી	પછી
૨૧	૨૨	નસીયત	નસીહત.
૨૩	૭	પ્રાદનીખી	પરવરની
૨૪	૧૩	ધન બલીલા-	ધન બલહારી
૨૮	૧૧	તરેહની	રહેનીત
	૧૯	આંચણ	આંચર
૨	૨૦	આંચણ	આંચરે

સુખોધ

કલગી ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ ૪ થો.

લગડી

અરે સમજ નર દીલમાં કાંઈ નીરધનને ના કાપ અપાર,
રહી વેગલો—કલીથી ઉરની રાખ સ્વછ આપ-ટેક.

૧

દહી ફનાનો ન કર ભરોસો કર ભગવતની જાપ,
મરને જીકાવી-ભકતી કર મુક્તી થાસે પાપ.
રહેજે લોભ લાલચથી નીરાલો ન દેતો કોઈને થાપ,
ખુદી તજીદે-પાપનો કરવો પડસે વીલાપ.
સચુન રાખ સમજીને ધ્યાનમાં સુખી કરસે આપોઆપ,
રહી વેગલો—કલીથી ઉરની રાખ સ્વછ આપ

૨

ફળસે તારાપર ભગવત માટે ભર ભકતીનું માપ,
નથી ભરોસો—કાલનો કરવો પડસે સંતાપ,
શરમ ભરમ ને ધરમ કરમ કઈ તજી ન યારો આપ,
રહી ભકતીમાં—સદા મશગુલ વધારો તાપ.
વાંસે તારી કહી ન આતો ખુરદનો નર તું છાપ,
રહી વેગલો—કલીથી ઉરની રાખ સ્વછ આપ.

૩

કરજી જેવી તેવી છે ભરજી પાછળ કરસે પરીતાપ,
ભરજી પાપથી—દાન કઈ નીરધનને તુ આપ.

ગીયા મરી કંઈ હાતમ સરીખા માટે પાપને કાપ,
 રયા કલીમાં-લોભી સઉ પૈસાના માખાપ.
 વાત ઉતારી લે તું ધ્યાનમાં ન દેતો કોઈને ધાપ,
 રહી વેગજો-કલીથી ઉરની રાખ સ્વછ ખાપ.

૪

સાયક ખ્યાલ સમજી દંગલમાં બજેછે ઝેરી સાંપ,
 ઉડીઆ સમજી-આજ કુશમનને ભરાઈ તાપ.
 સમજી ખ્યાલ નશરવાંનાં ખુશી રહે પુનાંની કાંપ,
 તાબેદાર હું-કર્શરામ ઉપર તારો પરતાપ.
 દંગલમાં ગાએ ખ્યાલ અદલ વલી મારે અંગપર યાપ,
 રહી વેગજો-કલીથી ઉરની રાખ સ્વછ ખાપ.

~*~*~

મેરીજન.

હું પુછી પુછીને મને પુછેછે શાંની
 મારીજન-જરા ધર દીલમાં સધીઆરો,
 ચાર ચોકનાં ચાર બેદનો જવાબ લે તારો-ટેક.

૧

એક નવઈ સરીખી ગાએ તુંએ જોઈ ભાઈ,
 મારીજન-ખરો ઘડીઆલનો છે એ સાર;
 જે મુખ ગાએનાં તે જે ચાવીના મોડાં દીલદાર.
 ચાર પુછડાં ચાર સીંગડા ને આઠ પગ સાંભલ,
 મારીજન-સોલ ચક્રકરનો એ છે વીસતાર;
 આચળુ ખાર તે ખાર કલાકો સમજે નર ને નાર.
 એકેક આંચળુ સાઠ સાઠ બચાં ધાવે,
 મારીજન-કલાકની સાઠ મીનીટ મન ધાર;
 પહેલો સ્વાલ તારો પુરો થયો છે કરજે શાંની વીચાર.

ચાલ.

ઘડીઆલ સદા ચાલુ છે ન કોઈ દી અટકતી,
 કદી અટકે તો પાછી યાએ ફરીથી લટકતી;

મારીજન-કાન દધ સમજી દીલદારો,
ચાર ચોકના ચાર ભેદનો જગાળ લે તારો.

૨

તારા ખીજ સ્વાલનો સાંભલ અદલુત જોગી,
મારીજન-જોગી એક મહીનો દીલજાની;
બે બાએડી તેની તે ખરે બે પખવાડીયાં જાની.
બાર બાર વરસનાં ત્રીસ છોકરા તે તો,
મારીજન-ત્રીસ દાહાડા લે વાત માંની,
ત્રીસ છોકરી તેનો તે છે ત્રીસ રાત અરે જાંની.
છે ચાર ચેલા જોગીનાં તેખી કહું સાંભલ,
મારીજન-ચાર અઠવાડીયાં લે પીછાની;
ખીજ સ્વાલની મતલબ પુરી થઈએ એક મહીનાંની.

ચાલ.

તારી કડી કડીના ભેદ ખોલું એક પલમાં,
ખોલીને ભેદ ખતલાવું તુને હંગલમાં;
મારીજન-આજ તારો કરું છું છુટકારો,
ચાર ચોકના ચાર ભેદનો જગાળ લે તારો.

૩

ખોલું તીજી ભેદ તારો હું કેદ ખંદીનો
મારીજન-હવે તુ સાંભલ દધને કાન,
સાઠ ઊંઠમાંથી તુ ખુટ કર નવ ઉઠને દીલજન;
નવ ખુટ કરેથી રેસે એકાવન બાકી
મારીજન-તેને સતતરે ભાંગ ધર ધ્યાન;
સતતરતી એકાવન જગાળ સાંભલ મુરખ નાદાન,
તુને સાઠ ઊંઠ નવ ખુટથી ખાંધી દોષાં
મારીજન-હવે બાકી સુ છે અરમાન;
તીજી સ્વાલ તારો પુરો થયોછે સાંભલ તુ હવાન.

ચાલ.

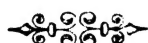
તમે જેટલા સવાલો પુછીઆ ભેદી હમને,
હમે તેતલા જવાબો ખોલીને દીધા તમને;
મારીજન-સમજે છે સરવે નર નારો
ચાર ચોકના ચાર ભેદનો જવાબ લે તારો.

૪

તારા ચોથા દાખલાનોખી દાખલો આપુ,
મારીજન-કાન દઈ સાંભલ દીલખરછ;
ખે હંસ ખે ગાલ ગેંદ ખે કાન છે ચાતરછ;
સીં સાગર ખંને ઠોભા દારી ભાઈ,
મારીજન-પાહાડ ખે હોટ ખરાખરછ;
કમલ દાંત કોયલ જીભ પોપટ નાક ખરેખરછ,
પોપટ ઉપર ખે મીરગ ખતાવું તુને
મારીજન-મીરગ ખેડ આંખ છે સુંદરછ;
ચંદરમાં છે કપાલ ખાલ સોશ નાગ મનીધરછ,

ચાલ.

કહે નસરવાન મરકુમ જવાબ દઈ સાચા,
માર તુરરા વાલાના મુખમાં જ્ઞાન તમાચા;
મારીજન-“અદલ” નો ખુલંદ છે સીતારો.
ચાર ચોકના ચાર ભેદનો જવાબ લે તારો.

શીકસ્તો

અરે ઓ જલ્લાદ ન થા તું ખોટી,
લે પલમાં મારી ઉતારી ગરદન
અગરજી માંગે તે જાંની મારી
તો તેને દેજે તું મારી ગરદન—ટેક

૧

અગર તે કહેતો વીલમ ન કરતો,
જુગારી ખાજીમાં હારી ગરદન
અટકતો ના તું ન ધોંડો ખાતો,
ન જોતો માઠી કે સારી ગરદન.
આ તારા હાથોમાં તેજ ખંજર,
લઈ મારજે આ ખ્યારી ગરદન
અચકતો ના તુ ન ડરતો કોઈ થી,
ન જોતો હલકી કે ભારી ગરદન.
અજલથી ડરતો નથી અવલથી,
મેં મારી જાંનીપર વારી ગરદન
અગરજો માંગે તે જાંની મારી,
તો તેને દેજે તું મારી ગરદન.

૨

અરજ આ મારી લે ધારી ભારી,
તું કાપ આ દુઃખીયારી ગરદન
અકસોસ ન કરતો ન હીલમાં ડરતો,
ન લેતો મારી ઉધારી ગરદન.
અગર જો તે માશુક એમ કહે કે,
તું જલહી દેજે પુગારી ગરદન
અફલ ન થાતો ન પાછો જાતો,
તૈયાર કીધી મેં સીનગારી ગરદન.
એક ઉપર ધોલું કફૂંન ઢાંકજે,
ન જોએ કોઈ નર કે નારી ગરદન
અગર જો માંગે તે જાંની મારી,
તો તેને દેજે તું મારી ગરદન.

૩

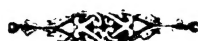
અધોર વનમાં તું મુજને લઈ જઈ,
તાં લાસ કરજે તું મારી ગરદન.

મુખોષ કથાની માવન સંગ્રહ.

અજબ ન થાતો નાં ગખરાતો,
 ન જિતો ગોરી કે કારી ગરદન.
 આ હાથ અંદર તું તેજ ખંજર,
 ધરી જુદી કરજે ધારી ગરદન.
 અકલ ન ખોતો ન કોઈને જિતો,
 તું લેજે મનમાં વીચારી ગરદન.
 અતું રાગની અગંનથી ખલી,
 આપુચ હું મારી કુકારી ગરદન
 અગર જે માંગે તે જાની મારી
 તો તેને દેજે તું મારી ગરદન.

૪

એ વાત સમજી જલ્લાદ આયો,
 લેવાને મારી ખુખારી ગરદન.
 આ સર તેનાં પગપર ધરી મેં,
 તે વખતે મારી ખુકારી ગરદન.
 એ જોઈ જોઈ ને કહેછે જલ્લાદ,
 આતો છે ભારી ખીમારી ગરદન.
 એ ગરદન કાપી તો થાઉં પાપી,
 માટે ન કાપું હું તારી ગરદન.
 અદલ કહે જાંની આપી એકા એક,
 ગરદન થી તેની લગાડી ગરદન.
 અગર જે માંગે તે જાની મારી,
 તો તેને દેજે તું મારી ગરદન.

શીકસ્તો.

ઓ મારા પરવર કુલ જહાંન અંદર,
 અજબ છે તારી રાગન પેશાની
 પરવત ને પાની ધરતીની ઉપર,
 રચ્યાંછે તેં કઈ અનેક પ્રાની—ટેક.

૧

રસીલાં દીસેછે ગામ ને ધર,
 દેસો દેસમાં છે આખાદાની
 ભુલું ન તુજને હું એક પલભર,
 સદા કરું તુજપર જાન ફેશાની.
 જંગલ ને શેહરો અનેક જલચર,
 રખવાલ સરવેનો તું છે જાની
 મગન ને તારા રવી ને ચંદર,
 ન ભુલે તારી કદી નીશાની.
 તમામ નર નારીઓ ને વંનચર,
 સર્વે પર તારી છે મેહરખાની
 પરવત ને પાના ધરતીની ઉપર,
 રચ્યાં છે તેં કંઈ અનેક પ્રાની.

૨

નાં ભુલે પલભર તને કોઈ ધરવર.
 રહે તારી સઉપર નીગેખાની
 પાલનહાર છે તું સઉનો દીલખર.
 વાંસે તું સઉની રહેછે જ્ઞાની.
 લઠાં નાંમ તારું પાક પરવર,
 ન ભુલું તારી કદી ઇધાંની
 ન સંગ છોડું ન રાખું અંતર
 કદી ન તુંજથી કરું ખેમાંની.
 હાજરમાં રહું છું સદા જીંકી સર,
 લગાર ન ભુલું તુંને ઓ દયાંની
 પરવત ને પાની ધરતીની ઉપર,
 રચ્યાં છે તેં કંઈ અનેક પ્રાની.

૩

રચ્યાં છે તેં કંઈ નદી સરોવર,
 ગીઆંની અજબ તારી અદલ દાંની

અહલ ન્યાય તારો જગમાં ચાતર,
 રતી ફરક નહીં સું ખોલું તાંની.
 દસો દીસામાં તું તો છે જાહેર,
 વાલી તેં કોઈ ચીજ ન રાખી છાંની.
 લખે શું તારીક કોઈ તારી શાહર,
 લાયક છે તુજપર અકલ દીવાંની.
 પરવર તું કુલ જગનો છે તવંગર,
 ખંદાઓ પર તારી કદ્રદાંની
 પરવત ને પાની ધરતીની ઉપર,
 રચ્યાંછે તેં કંઈ અનેક પ્રાંની.

૪

રજકનથી પરવત કરે ખરાખર,
 નાં એવી છે કોઈમાં ચેલવાંની
 મેહુર “ મરકુમની ” તું ઉપર કર,
 “વલી” ને દેજે નવી જવાંની.
 રટે રટન નીત નશરવાં માયર,
 નાંલાએકોની થઈ ધુલધાંની
 કરેછે નીત ફશરામ હર હર,
 રહે જેનાં મુખમાં અંમરૂત વાંની.
 રહે “અહલ” તું આ તેજ નશતર,
 છે જેનાં ચંગપર “કલગી” તુરાંની
 પરવત ને પાની ધરતીની ઉપર,
 રચ્યાંછે તેં કંઈ અનેક પ્રાંની.

તનતાલી સલામ

મગન થાઓ મનમાં નરનારી તમામ,
 માલેકતુ લઈ નાંમ—ટેક

૧

માલિકની છે મેહર મારાપર, જેથી મારાપર જગની રહમ
મેહરથી જેની ગાઇ બજાવી, રાત કીધી મેં ખતમ
મને જાવા દયો કરવા આરામ, માલિકનું લઈ નામ,

૨

મગન કીધા નરનારીને નસીહત દઇ ખાલી બેદ ભરમ
માનીને નસીહતમારી સઉ ન્યાલો તમે હરગમ
મનાવી હરને ખનો તેના શુલામ, માલિકનું લઈ નામ.

૩

મન મનદરને સફા કરીને, રાખો દીલમાં લાજ શરમ
મુશદ્દમનની હાસીલ થાસે કરજો દાંન ને ધરમ
મનથી સઉ છોડો, આ દયાનત હરામ, માલિકનું લઈ નામ.

૪

મુશદ્દ મારો નશરવાન છે યુમુ રાતદીન જેના કદમ
માનું તેને એક દીલથી જ્યાંવેર છે આ દમમાં દમ
મેહરથી તેની કહે અદલ કલામ, માલિકનું લઈ નામ.

લગડી

ખદો કરવી નર છોડ કપટની કુંડ ખાલીકર તારીજ
નામ એક હરનું જખી નર જા પરવર પર વારીજ—ટેક

૧

વધે નામ દુનીઆમાં એવો કોઈ મારગ તુ ધર ભારીજ
નામ હશવરનુ કદી ના દેતો ચતર વીસારીજ
રહી ખદી થી દુર યાદ કરજે ગીરધર ગીરધારીજ
નટનામરનું ભજન કરી તર ભવસાગર વારીજ
સદાકાલ નહીં રેસે તારી જનદગી અંમર સારીજ
નામ એક હરનું જખી નરજા પરવરપર વારીજ

૨

રહેજે ડરીને દુર પાપથી થાસે દીલખર ખ્વારીજી
વાંચ અંતરનું લખેલું માન અંતર વીચારીજી
ન કર ભરોસો તંત્રકાયાનો હરદમ શુભર સુરારીજી
જીવ વગરનું બદન મલસે ધુલમાં નરનારીજી
ક્યો થઈ બેફીકરો કેમ તે નાંહક ઉમર ગુજારીજી
નામ એક હરનું જપો નર જ પરવર પર વારીજી

૩

રામ નાંમ જપ નીત્ય જપ અંતરનો ધુંમર ધીકારીજી
મન મનદરનું દવાર કર સફા દીલ અંદર ધારીજી
જીવની દોરપર ફરસે એક દીન કાલની કાતર ન્યારીજી
અજરા અમરનું ધ્યાન ધર તનમાં ન ભર હેંકારીજી
નેકી કરી સરવેથી જગમાં આનંદ ફર હરખારીજી
નામ એક હરનું જપો નર જ પરવર પર વારીજી

૪

અદેખાઈ નીંદાઈ તજીદે લેસે પરવર ઉધારીજી
રહે નેક નરનું નામ નીત રહે ધરધર યાદગારીજી
દેહે જ્યાંખ નશરવાંન તારા ખ્યાલોપર સર લલકારીજી
સર બે ખખરનું હમેશા લડાં અકસર ઉતારીજી
રતન જરેછે “અદલ” હમેશા ખ્યાલની અંદર નારીજી
નામ એક હરનું જપો નર જ પરવર પર વારીજી

લગડી

જોતીશ શાશતરનો સાર ખખર છે નવું કયું સું કરી અરજ
સમજી ચુંકાછે હમને કંઈ નથી જોતીશ શાશતરની ગરજ—ટેક.

૧

ગાયો ખ્યાલ કોઈ એવા સભામેં જોયી વધે કંઈ કીરતી અથામ
રહી મગનમાં મગનમાં રહને દુરશુન સરવે ત્યાગ

કેમ ગફલતમાં સુધ રથોછે ગફલતની નીંદમાંથી જાગ
મનને મનાવી દુરકર કપટ કીનો ને દીલનો દાગ
જાહેર વાતને કીધી તેં જાહેર એમાં શું તેં બજાવી ફરજ
સમજી ચુકાછે હમને કંઈ નથી જોતીશ શાશતરની ગરજ.

૨

પડતી મેલ સહ વાતને ભાઈ ધાર તું મનમાં આ ઉપદેશ
કહાં સુધી હું સીખામન દહાં તને તજ ભાઈ કલેશ
કરીલે એવાં કાંમ નેકીનાં કરે કાલ નહીં પારપર વેશ
વારમ વાર હું દહાં છું બોધ તને એવો હમેશ
ઘરડુ ફારસી અરબી તુરકી ગાઓ હીંદી શુજરાતી તરજ
સમજી ચુકાછે હમને કંઈ નથી જોતીશ શાશતરની ગરજ

૩

રહે આપ સ્વછ સદા હમારી જેથી થાએચ કુલ કાજ સુફલ
કોલ ખુદાનો કબુલ છે સરવેને આંખર અવલ
જેવી કરણી તેવી છે ભરણી મુરખ નકામો નહીં કકલ
જે દીવસની છે જાંદગી સડને જવું આગલ પાછલ
સખુન શીરી સરવદા સમજીને ભાઈ નકામો નહીં લરજ
સમજી ચુકાછે હમને કંઈ નથી જોતીશ શાશતરની ગરજ

૪

રસું કહાંતક તાનાં તને કેવાને મને ઉપજે છે ખેદ
મનથી સમજી લે નશરવાં કરે તારા કંઈ ખ્યાલને કૈદ
ખરી ખુખી ખીછાન ખુદાની બોધ તને દેછે જમશેદ
સખુન આ શીરી સમજીને ન થા નકામો તું નાંઉમેદ
રશતમજી કહે અદલ ખ્યાલ તુ સરજે તો ખસ એવા સરજ
સમજી ચુકાછે હમને કંઈ નથી જોતીશ શાશતરની ગરજ

લગડી

નવ ખંડ દવીપ સાતની અંદર નથી ખીજે ભગવાંન સમાંન
નામ નરોત્તમ ધરેછે ધ્યાન જેતું ઇનસાંન હેવાંન—ટેક

૧

નારાયન નટનાગર ઈશ્વર કુલ જગનો શુનવાંન મહાંન
ન્યાએ નીરાલો છે તારો કરે તારી દીલજાંન વખાંન
નામ ન ભુલે હુર મલાયક જેતું છે પરસ્તાંન મકાંન
નીરાધારમા તું વાલી કીધી તેં કુલ મંડાણુ જહાંન
નથી તારી કુદરતનો પાર તું ચાહે તો કરે રાંન ચોગાંન
નામ નરોત્તમ ધરેછે ધ્યાંન જેતું ઇનસાંન હેવાંન

૨

નમન કરી દસ દોશ તારી કુદરતપર ખોલે વીંદવાંન જખાંન
નસ નસ અંદર યાદ નીત કરે તને ખલવાંન દૈયાન
નર નારી કુલ ભજે તને નહીં ભુલે પલખી નાંદાંન અગ્યાંન
નીરાકાર તું છે સરવે ધરે તારું ઇનવાંન ધીયાંન
નીરાસરાનો મહદગાર સું કરું તારું અઝદાંન ખયાંન
નામ નરોત્તમ ધરેછે ધ્યાંન જેતું ઇનસાંન હેવાંન

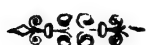
૩

નથી થાંભ ધરતી પાણીને વીનાં થાંભ અસમાંન નીધાંન
તુરની રોશન છે સઉ ચીજ કરું જેની હું જાંન પીછાંન
નથી ખીજે કોઈ તારી ખરાખર આ જગમાં મસ્તાંન જખાંન
નજરમાં તારી છે સરવે શોધે તારી હરઆંન નીશાંન
નથી ખાલી તુજ નામ સીવાએ વેદ પોથી પુરાંન કુરાંન
નામ નરોત્તમ ધરેછે ધ્યાંન જેતું ઇનસાંન હેવાંન

૪

નામ તારું ચો ખુટમાં નથી કોઈ નર તુંજયો અન્નન ખેમાંન
નીશાંન ચંગપર છે પચરંગ ગાએ શુર નસરવાંન ગીયાંન
નહીં નજરમાં આપે દુષ્ટોની જોઈએ દુંડો ઇરાંન વુરાંન
નથી ફરીરાંમ કહે નાં કરો કહી કોઈ માંન શુમાંન

નમન કરી કહે “અદલ” કરું હું તેનીપર કુરખાંન પરાંન
નામ નરોત્તમ ધરેછે ધ્યાંન જેવું ધનસાંન હેવાંન.

લગડી

સંતોશ ધર નર સંકટ વેળા થસે ન તારી આસ નીરાસ
સદ્યુની થઈ-ચાલજે અંતમાં થાસે સ્વાસ ખલાસ—ટેક.

૧

સાંન સલુકઈ સઉથી કરીલે રહુસે ખારે માંસ ઉદાસ
સત નર સંગમઈ-ટાલજે સઉ જુઠો કંકાસ લુંડાસ
સદ્યુનનો સજી સાજી તું હરદમ કરજે દીલમાં ક્યાસ તલાસ
સખુન શીરીં કઈ-વાળજે નીરધનની તું ખાસ નીસાસ
સત શબ્દોનો સાથી થઈ-ને કદી ન કર મીઠાસ તીખાસ
સદ્યુની થઈ ચાલજે અંતમાં થાસે સ્વાસ ખલાસ

૨

સખુન સમજી સાચા મનમાંથી કાણાડ તારા કડવાસ ખુરાસ
સરજી સલુકઈ-ધાલજે સઉ ખુરદનો વાસ ખવાસ;
સદા કરી સુમરન સત હરીતું પાપ તજી કૈલાસ તપાસ.
સઉથી અલગ રઈ-ન્યાલજે સદા સંતની પેદાસ નીકાસ
સરસે સરવે કાજ તારાં જો કરસે અગર તુ નાંસ વીલાસ;
સદ્યુની થઈ-ચાલજે અંતમાં થાસે સ્વાસ ખલાસ.

૩

સરવે દુર થાસે દુખ સંકટ, અગર કરસે દુસ કાસ તુરાસ;
મતને સાચો સઈ, જાલજે હાય તેનો થઈ દાસ પ્રકાસ.
સાફ સફાઈ દીલની આરસી, કરીને કર ખુલલાસ ઉજાસ;
સતને સરંન જઈ-પાલજે સઉ પ્યાસાની પ્યાસ વમાંસ.
સારી સીખાંમન સમજી મુરખ, નહીં દાયું મારી પાસ વકાસ;
સદ્યુની થઈ-ચાલજે અંતમાં થાસે સ્વાસ ખલાસ.

૪

સંભલાવી નસીઅત મેં તારા મુખપરનો દીસે છે રતાસ ફોકાસ;
 સરસ ઉતર કંઈ, ચાલજે કંઈ રશતમ રૂપદાસ ખરાસ.
 સર કરે નસરવાન સરવે દુશમનને પેડો છે લાત તરાસ;
 સરવે સુન્તી ગઈ, કાલજે સનગો આગ અવીનાસ પોરાસ.
 સરકી ગયાસ કે દુશમન “અદત” થો જઈને કીધો વનવાસ અપાસ
 સદશુનો થઈ, ચાલજે અંતમાં ધાસે સ્વાસ ખલાસ.

લંગડી.

કપટ કીનો કરવત ને કરારી કપટી કાજ નહીં કર નાપાક;
 કલી કાલમાં, કપર કાકતીઉં પકડસે કરી હલાક-ટેક.

૧

કંકાસને કર દર કદો કકલાટ ન કરનો થઈ મુશતાક;
 કદી કય કયાટ, ન કર કંકોતરી કરમની વાંચ જરાક.
 કરમ કપટી કમકમાંટી કાલા કરવાં કાજથી પલભર થાક;
 કટક તું કર કંઈ, નેકીતું ત્યાર અરે કનતક ધર ધાક.
 કરમ કયા કોઈ કહે કયાં તક વેર જેનાં કર્મતું ઉલટું ચાક;
 કલી કાલમાં, કપર કાકતીઉં પકડસે કરી હલાક.

૨

કર કુતર્ક કંઈ ત્યાગ કુતર નેકીનાં ત્યાર કર થઈ મન પાક;
 કંકાસીક ફલ, કાપ કાયમ કર સંપતીક મુલનો પાક.
 કુ કરમી કોષી કંઈ કુ તરકી આખર કાલનો થસે ખોરાક;
 કરી કપટ કુંદ, કંઈક નાપાક નરકનાં થસે ધરાક.
 કરતુક કરપીન કરી કેવા કંઈક મુજ દૂરે થઈ તરીમ તરાક;
 કલી કાલમાં, કપર કાકતીઉં પકડસે કરી હલાક.

૩

કદમ નર્કમાં કદી ન મુકો કાયમ કરો કીરતીની સાક;
 કરો કંઈ ભક્તી, કીપાલું પાક ખુદાની એકક કલાક.

કાજ કરો કીરતીના કપટ ને કીનો કરો કંઈ દુર ત્યાક;
કંકાસ કજ્જો, કદી નહીં કરો કેળથી એક પલખી છટાક.
કરની કરો કંઈ ભલી કુતરકી કાજ કરો નહીં યાસો ખાક;
કલી કાલમાં, કપર કાકતીકિં પકડસે કરી હલાક.

૪

કમ અકલી કીસમતનાં કાણાં કરે કંઈકોની લુંડી મળક;
કરખીણુ કરતુક કરી કંઈ એક કીસનનાં ખાએ તલાક.
કકાના કંઈક અથંગ ખ્યાલ કહી કપટી તુરાનું કાપુ નૂક;
કહે વલી મરકુમ, કંઈક કમ અકલી કુતરાને ભાગો સરાક.
કકરા, કકરા, કરે, કંઈક, ખ્યાલોના અદલ હરદમ ચાલાક;
કલી કાલમાં, કપર કાકતીકિં પકડસે કરી હલાક.

રંગત જુની

જામ કીયા ગુરનું પીધું, હું પુછું તુને કહે સીધું—ટેક.

૧

પીન ગુર ન ગાવા જઈએ, જઈએ તો હારમાર થઈએ
એક કોરે બેસી રઈએ, ગાવાનું નાંમ નહીં લઈએ
કમ અકલ ને ખુધી થોડી કાફીયા રહીફા ચોરી
ચોરી પર કરે સરજેરી, તનમનથી લાજ સઉ છોડી
તેં સાને સાર એમ કીધું, હું પુછું તુને કહે સીધું.

૨

પીયો પુરા ગુરનો ખ્યાલો, જઈ હાથ તમે તેનો ઝાલો
નહીં સુખડો છુપાવો કાલો, સઉ દમાંમ છોડો ઠાલો
હમે સાંધી વાત તને કેસું, તને સારી સોખામાણુ દેસું
નાં દેવા વાંના હમે રેસું, દઈ બોધ તને જશ લેસું
તેં કેમ ન માની લીધું, હું પુછું તુને કહે સીધું.

૩

વીન પુર તમે નહીં ગાયો નાંહક નાં ધ્રુવ શુભાયો
સત ગુરના ચેલા થાયો નતો મારી ખાળુમાં આવો
કંઈ માનો સીખામન સારી, લેજો કંઈ મનમાં વીચારી
ગઈ મતો તમારી મારી આજ ખાજ ગયા તમે હારી
તાર મન મુરખા કેમ ખીધું, હું પુધું તને કહે સીધું. ૩

૪

આનસીહત માની લેજો, હવે છાના માના રેજો
કાઈ જખાખ હાજર દેજો, પાછળના ભુંડું કેજો
કહે નસરવાં જીભાઈ, હીમતાઈ કરે સરસાઈ
શંકર ફકીર કહે ગાઈ, લીલા રાઘવ કહે ભાઈ
જામ કયા ગુરતું ખીધું, હું પુધું તને કહે સીધું. ૪

લંગડી ઝડફી.

સમજો સરવે નર ને નારી-વાત ધારી લેઓ વીચારી,
ભારી ખનેલી વીસ્તારી-કહી સભંલાવું જખુન;
ઘોળે દહાડે, થયાં ટાવર પર ખે અખલાના ખુન-ટેક.

૧

ધરથી નીકલી ખને નાર-કરી ખદનપર સીનગાર;
ટાવર જોવાને દીલદાર ચાલી દુઃખીઆરી.
ખરી ખચોરે-ચડો ટાવર ઉપર ખને નારી;
ખાહાર લાયો ધરથી જામ-લીધો અખલાઓનો દમ.
દીધો કુલ દુન્યાને ગમ, -ઝખમ કારી;
શેહરો શેહરમાં, -સમજ સઉ કરવા લાગા કીલકારી.

શેર.

એક ગોદરેજી અને એક કામદીન ખાનદાનની;
ખેઉ અખલાઓની હાંણી થઈ અતીશે જાનની.

શું લખું હું હાલ હતી બેઠ નારો પાક દામાનની;
લીધો સતવંતોનો જીવ મરજી જેવી ભગવાનની.
બને સતવંતી જ્યાન, - ધરી સતને ખોયો પ્રાન;
જેપર ફીદા સારી જહાન, - થઈ ગાએ તેનાં યુન.
ધોળે દહાડે, - થયાં ટાવર પર બે અખલાના ખુન.

૨

નામ એકલું પીરજખાઈ, ખચુખાઈ ખીજું ભાઈ;
હતાં નણુદ ભોજાઈ, ખંને દીલદાર;
એકક ઉપર, નખાવી કુલ જગને કીધી ગમખાર.
સારી દુન્યાનાં લોક, સમજી રડે ફોકે ફોક,
રાખી સતવંતીનો શોક, કરે ગમનો પુકાર;
આગલ પાછલ, ધ્યાન બેઠ સતવંતીની ચાલી યાર.

શેર.

હાએરે યમકુત દયા નહીં આણી અખલા નારની,
પલવારમાં બે પ્રાણુ લઈ ગયો પાસ તે કીરતારની;
ગમના દરીઆમાં ડુખાં સઉ સમજી વાત ગમખારની,
શહા લીધી સતવંતીઓએ સત ખુદાને ખારની;
સરવે જગ સંસારી, રાત દાહાડે કરે જરો,
શોક રાખી દીલમાં ભારી, કહે ગમગીન સખુન.
ધોલે દહાડે થયાં ટાવર પર બે અખલાનાં ખુન.

૩

તેમનાં ખુનની ખખર, - સઉને પોંચી ધરોધર,
સમજી સરવે નારી નર, - થયાં દીલમાં ઉદાસ;
હાએરે ખુની કીધું સતવંતોનું કેમ સત્યાનાશ.
જરા કદર નહીં જાણી કીધી ખંને જીવની હાણી,
ચાલ ચાલીને શહિતાની - સઉને કીધાં નીરાસ;
પાક જાતની - ઈજત લુટવાનો દીલમાં કીધો ક્યાસ.

શેર.

બે કદર બે રહમ મુજબોને કદર આવી નહી,
જન લીધો બેઠનો એકનેખી ખનચાવી નહીં;

~~ખાંધે~~ હારી નાર મુજ્યો ઉપર ફાવી નહીં,
 જનથી જનશું એવો અંદેસો મન લાવી નહીં.
 હાએ હાએર ચંડાલ-દોલમાં કીધો નહીં કંઈ ખ્યાલ,
 લાવી સતવંતીનો કાલ-સતપર કીધો અવશુન;
 ઘોલે દહાડે-થયાં ટાવરપર બે અખલાના ખુન.

૪

દાકટર આયો કારોનર-જુરી ભરી લાસ ઉપર,
 ચીરીઆં બેઠનાં જીગર, કરવાને તપાસ;
 નીર નેત્રથી-વરસાયા લાગાં સરવે જોઈ બેઠની લાસ,
 જોઈ બેઠનું એકીન, સારી કુનયા ગમગીન
 તારીખ રપ મી દીન, ખંધ થયા ખંને સ્વાસ;
 કુખ દાયક જોઈ હાલ કાંબે ધરતી પાણી આકાશ.

શેર.

- સતનો સાયો ધરીઓ જોણુ તેપર નજર તે નહીં કીધી,
 ટુંક ઉમરમાં અએ ખુદા જટ પાછી તેં તેડો લીધી;
 કુશટોને થઈ સાહે મદદ પતીવરતાઓને નહીં દીધી,
 કુલ નાર ને નરનાં જીગર બે તીરથી દીધાં વીંધી.
 સરવે જાત ને પરજાત, ભેગી મદી સઉ સાત,
 મારે કપાલ ઉપર હાત, લાવી હીરડે જનુન;
 ઘોલે દહાડે-થયાં ટાવરપર બે અખલાના ખુન.

૫

એક પારમી જવાન-હતો ઉમરે નાદાન,
 જેપર લાવી અનુમાન-પોલીસે ધરી;
 નાખી કએદમાં ખીના સઉ પુછવા લાગા તેને ખરી,
 કહીદે સાચે સાચી વાત-કોણુ કીધી બેઠનાં ધાત;
 કેટલાં છે તારી સંગાત-પુછીઉં ફરી ફરી.
 ખંદીવાન કહે-કુસુર મારી ખીલકુલ એમાં નથી જરી.

શેર.

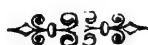
સામને પાલીસે મેજસતરેટની ઉભો કીધો,
પુછીઉં મેજસતરેટે જીવ સતવંતીઓના તેં લીધો;
કાંપતાં હુડાએ તેણે તુલિ એમ ઉત્તર દીધો,
ખીન ચુના મુજપર છે તોહોમત એમ કહી પાછો ખીધો;
લીધી સાક્ષીની જખાની-મેજસતરેટે હીલમાં ઠાની,
કીધો મેશન કમીટ જાની-સડ કાએદા કાનુન;
ધોલે દહાડે-થયાં ટાવરપર બે અખલાના ખુન.

૬

હાથકારટમાં તપાશ-ચાલી પાછો તેની ખાસ,
જડજે કરી હીલમાં કયામ-એમ કીધો વીચાર;
આએ જુરરપર-હવે હું રાખું છું સઘળો આધાર,
મત લઈને જુરી આવી-જડજને વાંચી સંભલાવી;
નીરદોશ બંધવાને ઠરાવી-છોડી દીધો હીલદાર,
નશરવાન કહે-ઉમેદ સઉની સઉના હીલમાં રહી યાર.

શેર.

હાણી પોંચી બેઉ પતીવરતાને કોઈ બદકારથી,
આજ તક તેનો નહીં પત્નો મલે સરકારથી;
હયાંથી તો છુટસે ખુની પણ ક્યાં જશે હરદવારથી,
ગમખાર છે મહુંફીલ કુલ આં અદલના લલકારથી,
કહે છે “અદલ” આજ યાંનો, સરવે સમજી લો હીલજાંની,
સેજ હીવસની જીંદગાની, માટે કરી લીઓ ખુન;
ધોલે દહાડે-થયાં ટાવરપર બે અખલાના ખુન.

લગડી

આએ માનવ કર વીચાર કંઈખી આ દુનીઆમાં આપોના,
ન કર ભરસો-આ તન મન ધન જોખન ને કાપોના-ટેક.

૧

દીધો જનમ તને માત પીતાએ સાંભલ આ દુન્યા ફાનીમાં,
 થયો પછી તુ-અતી ચનચલ આ દુન્યા ફાનીમાં
 પછી તું શીખવા લાગો વેદ પીંગલ આ દુન્યા ફાનીમાં,
 રમીઓ અનીતમાં-અતી પલ પલ આ દુન્યા ફાનીમાં;
 વધારી દીધી અનીતને મારગ તજ્યો તેં હરના છાયાનો,
 ન કર ભરૂસો-આ તન મન ધન જોખન ને કાયાનો.

૨

રહી અનીતમાં કીધાં કાજ તે અફલ આ દુન્યા ફાનીમાં,
 નર નારીની-કીધી કંઈ નકલ આ દુન્યા ફાનીમાં;
 સદા શુભાવી પુરઘમાં તારી અફલ આ દુન્યા ફાનીમાં,
 રયો ખેખખર-આલ્યો નહીં અફલ આ દુન્યા ફાનીમાં;
 વાત ધરી ખેઠો કેમ જુઠો જુઠો જગની માયાનો,
 ન કર ભરૂસો-આ તન મન ધન જોખન ને કાયાનો.

૩

અનીતના કાજે તજી ન કર કલ કલ આ દુન્યા ફાનીમાં,
 કર સાહેબનો-તું કર પાગલ આ દુન્યા ફાનીમાં;
 ભઈ જાસે જીવ જમ ન કર છલખલ આ દુન્યા ફાનીમાં,
 પાછી ન તારી-થસે મંજલ આ દુન્યા ફાનીમાં;
 રડસે પછી તુ ભાઈ નકામો ફોકટ ફેરો ખાયાનો,
 ન કર ભરૂસો-આ તન મન ધન જોખન ને કાયાનો.

૪

મેડી માલ સઉ મેલી જસે પાછલ આ દુન્યા ફાનીમાં,
 રહેસે ન કંઈખી તારી આગલ આ દુન્યા ફાનીમાં;
 કમર કસી નેકીપર તુ કરજે રજલ આ દુન્યા ફાનીમાં,
 રહેજે અનીતથી-અલગ તુ “અફલ” આ દુન્યા ફાનીમાં;
 જેહરી તીર દુશમનને કલેજે લાગો અફલના ગાયાનો,
 ન કર ભરૂસો-આ તન મન ધન જોખન ને કાયાનો.

ખડી.

નીતી તણને અનીત અંદર ફુલી ફલી તુ મરતો નાં;
નેહ લગાડી હરી નામથી પર ધન કોઈતું હરતો નાં-ટેક.

૧

નીચ કામોના ત્યાગ કરી તું પર નીદામાં મરતો નાં;
નર્ક કુંડનો ભાર ભરી સર ઉપર કદી તું ધરતો નાં.
નીચ કૃત્ય તું સુધાર તારાં બદ ફેલીમાં ફરતો નાં;
નામ હરોતુ લઈ એક મુખપર કાજ અનીતનાં કરતો નાં,
નાખી બલ પામાલ કાલ કરસે તુ પછો બખરતો નાં;
નેહ લગાડી હરી નામથી પર ધન કોઈતું હરતો નાં.

૨

નીચોની સંગતમાં રહી તું પેટ પાપથી ભરતો નાં;
નેકી સીયાએ મારગ બીજે કોઈ કાલે તું ધરતો નાં.
નેક કામ પર કદમ ઉઠાયા જરો તું દોલમાં ડરતો નાં;
નાદાનોનાં કેયા ઉપરથી જ્ઞાનો સંગ તું લરતો નાં.
નડતો નાં વીન કારંજુ કોઈને ઘાત કોઈનો ધરતો નાં;
નેહ લગાડી હરી નામથી પર ધન કોઈતું હરતો નાં.

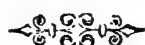
૩

નટનાંગર ઇશ્વરનાં શુભ ભંડાર કદી તું વીસરતો નાં;
નર્ક કુંડની મીડો ઉપર જાંઘી જોઈ પગ ધરતો નાં.
નેક થજે તું નેકા કરીને કદા બહોમાં ઉધરતો નાં;
નેક નરોત્તો સંગત કરજે પલભર ત્યાંથી સરતો નાં.
નાંદાનો તું કરો પોતાનો બલો જલોને ઝરતો નાં;
નેહ લગાડી હરી નામથી પર ધન કોઈતું હરતો નાં.

૪

નસરવાન કહે ગાવામાં તું કદી “અદલથી” અરતો નાં;
નસીયત સમજૂ રૂડી નકામો દોલમાં ભાઈ ફરતો નાં.

નવા ખ્યાલ શંકર લીલા કહે સમજ હાથ મસરતો નાં;
 નથી જંગ મેઢાંનં સેહેલ કહે ફકીર તું તેમાં ઉતરતો નાં.
 નખરાખાજ છોડ “ચાદલ” કહે હારીને પાછો વરતો નાં;
 નેહ લગાડી હરી નામથી પર ધન કોઈતું હરતો નાં.

લગડી.

આ દુનીયામાં દેડી ધરી તે ચામરની કર યાદગારીજ;
 એક નીરંનજન,—જપી લે નામ ભરણી ભર સારીજ—ટેક.

૧

ખીયાલ દીલમાં કરી પાર સુખ, સાગરની તર બારીજ;
 ચાર કે કોઈ હેસ-અરો નહીં સાથે ધરની નર નારીજ.
 લેડડ ને ટોડ દોડ યાદ કર હાથધરની સર મારીજ;
 નોકર ખરાબર—તેવા કર અંગણની વર બારીજ.
 રહેસે કહી નહીં દુખમાં જજે મર્યાદાધરની ઉપર વારીજ;
 એક નીરંનજન,—જપી લે નામ ભરણી ભર સારીજ.

૨

ચરન તું પડ હાદગ વરને પરમેશ્વરની ચામર નેચારીજ;
 નાસતીક હથેયાં—ડરા ન ગરધરની ધર બારીજ.
 રમત છે જગની જુઠા માટે કહે લે ધરનો ધર ઉધારીજ;
 રે ભલ સુરખ મન,—અદમ કર હરની ચાર વીચારીજ.
 હરીને કીધો યાદ નહીં દીલખરની ખખર વીસારીજ;
 એક નીરંનજન,—જપી લે નામ ભરણી ભર સારીજ.

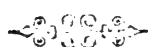
૩

રસ્તો પકડ નેકીના યાદ કર ગાર નરની ખર વારીજ;
 અતેક મનનો.—દયાલુ ભાવ સરની પર ધારીજ.
 દયાલુ મનને કરીને કર સખરની સર ચાહાદારીજ;
 લેખાડ સાથે,—લગન જડ જરની ખરેખર મારીજ.

નથી તેની કુદરતનો પાર કર કરની સખર વધારીછ;
એક નીરંજન, જપીલે નામ ભરણી ભર સારીછ.

૪

સર ગણુજે રસરાવાને તારા સરની કદર વીસારીછ;
રહેસે અકેસો,—ને ફરસે હંમમરની હંમર યુગારીછ.
વાન કહે નસરવાન સું કહું અરદસરનો પર વપકારીછ;
નકાએ ચોતરફ—ચાલે શાહરની જખર સવારીછ.
જીવન રામ કહે અદલને નહીં કોઈનીખી કદર વધારીછ;
એક નીરંજન,—જપીલે નામ ભરણી ભર સારીછ.

લગડી

અરે સમજ નર દીલમાં કંઈ નસીહત મારી ધારીછ;
દમપર દમ કર,—યાદ પરવરની ભારી વીચારીછ—દેક.

૧

લઈ ભક્તીનો મારગ કદીનાં કરતો તારી મારીછ;
ફરજે નીરંજન તર,—તણે ફનીઆદારી સારીછ.
રોમ નામ બજ આડે જામ તજ લાગારો મમગારીછ;
મનવું તું મંદર,—સફર સુક એંકારી વીસારીછ.
જીભપર ધર નાંમ એક ગીરધર તજ ચારો નકડારીછ
દમપર દમ કર—યાદ પરવરની ભારી વીચારીછ

૨

નહીં હરીને અલગો સમજ કર ભક્તી ને મારી ખારીછ,
સ્વર્ગની અંદર—જસે વૈકુંઠનો ખારી ઉધારીછ;
રડો રડીને મરસે કાલની ખાડ કઢારી કારીછ,
વાંસે તુ આખર—રડસે એ ફરાહ હારી પુકારીછ;

નૌ ફર થઈ બે ફીકરો નફકરો એમાં છે તારી ખ્વારીજ,
દમપર દમ કર—યાદ પરવરની ભારી વીચારીજ.

૩

ફૂલી ફૂલી નહીં ફરતો નકામો જીંદગી યુઝારી નકારીજ,
રહો હરીપર-ફીદા તન મન નર નારી વારીજ;
દુન્યાંદારીથી પાર તમારી મુકસે સવારી ઉતારીજ,
નહીં ભવ સાગર—દુખો રહેસે યાદગારી તમારીજ;
જીવ જાન કુરખાન કરો જમની અસવારી મારીજ,
દમપર દમકર—યાદ પરવરની ભારી વીચારીજ.

૪

કરો કદી નહીં સતવાદીઓ થઈ સંસારી જારીજ,
લેરજ તુ દીલબર—પાપની સઉ વારી પરવારીજ;
ગીઆની નસરવાં ગાએ થાપ ચંગપર મારી લલકારીજ
વાર અરદેશર—કરે તને શબ્દ સુધારી સમારીજ;
લાએક ખ્યાલ ગાએ “અદલ” જેની ધન બલીહાર હુસ્યારીજ
દમપર દમ કર—યાદ પરવરની ભારી વીચારીજ.

સખી.

કર પ્રભુની ભક્તી નર કરમાં નીરંગ ઘર પાક તું;
કાજ કરતો ના કદી કરપીન થઈ નાંપાક તું.
કાલની છે જાલ જુરો તેનો ઘરજે ધાક તું;
કુતર્ક કરજે ત્યાગ નર કોઈ વેલા થાસે ખાક તું.
કર ખુદાની યાદ તું રહે ખાકમાં સરને જુકી;
કહે અદલ સમજ સખી ઘર ધ્યાન અએ ચાલાક તું.

ધોશા.

કદીના રહે તો મન મુશતાક,
કુતર્કો તજીને કર મન પાક;
કદી ના કરતો કોઈને હલાક,
કરતો ના કદી તુ કોઈની મજાક;

કાજકર નેક કરી નેકી,
કાલ જીવ લેસે એકા એકી.

સખી.

આયા હું ખીદમતમેં સખ દોસ્તોકે ખીદમતગાર હું;
અગીયારકા દુશમન સદા આર યારકા મેં યાર હું.
યારકા યારો નાભાનેકોસરે ખાકાર હું;
અહલ કહે હુકમોમેં હાઝીર સર દેને તોયાર હું.

દૌડ.

ધલાહી મુજે દરશ દીજે, મેરેપા લુલ્હે કરમ કીજે;
દરશ નીન કયું કર દોલ રીજે, મેરા કહેના કુછ સુન લીજે.
હુવા બેકરાર જીનેમેં, ઘ્યાંન હચ્ચે મેરા મદીનેમેં;

સખી.

ખનકે શેઠા ફીરતા હું દરપર હમારે રાતકો;
પહેલુમેંસે ઉઠકે ફીર કાંહાં સીધારે રાતકો.
દીદ ખીન ના હચ્ચે સાખર દીલકો મેરે કુછ અચ્ચેસનમ;
અહલ કહે ફીર ગચ્ચે મેરી ગરદનપે આરે રાતકો.

ધોશી

એ દીલ હમ દેને વાલે હચ્ચે કહાં પર લેને વાલે હચ્ચે
રંજી ગમ સહેને વાલે હચ્ચે અર્શ પર રહેને વાલે હચ્ચે
અહલ કહે વોહા હચ્ચે ઘર અપના નહો કયું ખુલ્લંદ સર અપના

સખી.

આંદસાં ચમકાકે ચહેરા કાહાં સીધારે રાતકો;
ગીનતે ગીનતે થક ગચ્ચે બાહલકે તારે રાતકો.
આકે લગ જાના ગલેસે અચ્ચેસનમ એકખાર હુ;
અહલ મુનતેઝર હો ફીરતો મારે મારે રાતકો.

દૌડ.

ધલાહી થીવો કેસી રાત, હુવા નહીં મેરે સનમકા સાત;

કીસે જા મુનાઉં ગમકી ખાત, ખાત ખાતોપે જાનકી ધાત.
શમા હચ્ચે અગર જાન જાના, શમાપર અદલ હચ્ચે પરવાના.

સખી

હુસ્ન દેખ શરમીદે રહીતે હચ્ચે સીતારે રાતકો;
મહેતાખ બાદલમે છીપે ફીરે મારે મારે રાતકો
દેખ હુસ્નોકી ઝલક દુદે હચ્ચે પારે રાતકો;
અદલ કહે ફીરતા હચ્ચે ન શકે દેડે ન્યારે રાતકો.

ધોશી

આખા મેદાનના આરેરે જાતે નાંદાસે મનાયેં
મરે મરે મરે જાતે નાંદાસે મનાયેં
આખા રમખાણે જાતે નાંદાસે મનાયેં

સખી.

રોજ કલગી નચ્ચે તુ મેનાડે રાતકો;
મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે રાતકો.
દીને દીને દીને દીને દીને દીને રાતકો;
અદલ કહે વો નામલી તેમ પુકારે રાતકો.

ધોશી

તેરે ખસ નામકા હે આખા નામકા તું માર આંધે તું પાર
નહીં કીસ ખાતકા હચ્ચે ધનકાર સખી કહે નસરવાં : બલકાર
અદલ ખમ્મમે તુ આનાં છોડ કોઇ જાહેલોંસે ગાંનાં છોડ

સખી.

અચ્ચે ઓ નર તજ હરથી કહું નાદ તું દીલખર સદા,
આઇ ચમકત કોઇવાર લેશે પ્રાણુ તેથી દર સદા;
અચ્ચે પાર કહેવું માન કર્યં અનલ્લંન થઇ નહીં ફર સદા,
આચ્ચે અદલ તાપી સખી પર કહે સખી નાદર સદા.

ધોશી.

સરસી નેકીનું છે જો પ્યારા, સડને સતકાર દેજો પ્યારા;
સાચવો નેકીનો નેજો પ્યારા, સીખામન માંની લેજો પ્યારા.

સખી.

નીચ દૃષ્ટી છલ કપટ છકેલ પરનારી કને,
બ્રષ્ટ બુધાના મુરખ બસ તેને એક પ્યારી ગને;
કુલીન ધરનારી તણ કુમારજીથી સીર હને,
કુતર્ક દરમા તે કરે માનીઆ યથા મુરખ બને.
ચુનકાઓ ઉપર અબન ચુન. રવ માંડક બનભને;
ઘત માલ કઇ સભલાતુ છું છું ધાવ આ સાબલ તને.

ધોશો.

અબન રહે પર તીર્થાની પાતા પુરી સજ કરીને તેની આશ
તણ ધરનારી પોતાની આશ. સખી દર્શનામ કહે હરદાસ.

સખી.

ઇંસ્ક હરદમ કરજો હરનો કાગ્યેદો જોશો તમે,
ઉલટે રસ્તે જો જશો છેવટ સુધી કાશો તમે;
આ શીખામન સમજીને કરતા નહીં ગોશો તમે,
આ સખી પર જટ ખીજ કહીદા સખી ધોશો તમે.

ધોશો.

પ્રાપના કરો તેની હરખાર,
પછી તેનો જીઓ નફા દીલદાર;
પરથમ દુર થશે કષ્ટ સહ યાર,
પછી જાશો વૈકુઠને દવાર.
અદલ કહે સખી નવી છે ભાન;
સનદખી છે આ સખીની સાત.

સખી.

અએ હરી કર મેહોર હરદમ તું આ મુજ ખંદા ઉપર,
દેખાડ તુ દીદાર તારાં યથા પ્રસન્ન મુજપર ઓ નર;
સરજ છે કુલ જહાંનને તે સઉપર તારી રેહમ નજર,
રહેજે નીત નશરવાન પર મેહોરખાન યથા કહે અરદેશર.

ધોશો.

નથી તુજવીન કોઇનો આધાર, સદા તને યાદ કરે કીરતાર;
રહી હરદમ ભક્તીમાં યાર, વાણુ નીત વડું નેક હરબાર.

સખી.

કરણી કરજે નેક આકૃતમાં કુવે પડવું નહીં,
કાલથી ડગતાં રહી દુઃખ જોઈને રડવું નહીં;
કોઈ દોસ પાપ ઝેર તેને જાણવું કડવું નહીં,
કહે અદલ તકરીર વીન કોઈને કદો અડવું નહીં.

ધોશો.

અગર જે પાપ તને કરશે,
રજકથી હાથ ધોઈ ફરશે;
દેવાનાં થશે નહીં સુધરશે.
સંકટથી પાર નહીં ઉતરશે.
તરહેની સુખી નશરવાં યાર,
સખી કહે નીત નવી લલકાર.

સખી.

આતમાંને નહીં નકામે ખાલ તુ દીલખર સદા,
આ જમાંનો છે ફનાં કરવા પુરાઈ ડર સદા;
આયોછે આ જગમાંનો કાંઈ સુખ કાંમે કર સદા,
આશરો સુજને દીયો અદલ કહે નટનાગર સદા.

ધોશો.

સીખામણ માની લેજે પ્યારા, શખુન ભુંડા ન કહેજે પ્યારા;
સમજી ઉતર દેજે પ્યારા, સખી સમજી રેજે પ્યારા.

સખી.

ચુરે વીનાનાં ધરીયા વાંદર, ઉભઈ જાએ જગ જગે ધરોધર;
ખખર નથી ખે, કલને બરાખર, મદારીને તેઓ માણત થશેજી.

કીલ ખીલ કીલ ખીલ હુંપ કરે છે, લુસકા મારી અરણ્ય કરે છે;
આલા ચૈન ગુપ ચુપ કરે છે, ખખર ન કે હયાં ધાત હશેજી.
આરસી લઈ માંહે મુંખડો જીવે છે, કાલી શીકલ જોઈ જોઈને રૂવે છે
કહે છે આપણી શીકલ શું એ છે, આરસી ગાંડની સાત ધશેજી.
કીચ કીચ કીચ કીચ દાંત કરે છે, કોઈનાં વારીયા નહીં વરે છે;
ફાકટમાં વીન મોહાતે મરે છે, દમ જમકુતને હાત જશેજી.

ધીશો.

ચુર વીન ગાવા ખેડા ચરીઆ,
જીઓ જવા વાંદર ધરીઆ;
ગલીગલી વાંદર સમ ફરીઆ,
લોક લાજેથીખો નહીં ડરીઆ.
ફરીરામ કહે નવી કાઢાની છે;
“અદલ” કહે સમજે તે જ્ઞાની છે.

લગણી

મારી વીરેડનાં ખાન ગઈ કયા જાન મારી સુંદર ગોરી;
ખીતને તોડી—જલાવી મારા તાંન અંનંદર હોરી—ટક.

૧

એશ તજવી ધરને લુલાવી કીધું મારું તન મન ખરખાદ;
રાતને દાહડો—કરું છું પીયારી તારી જઈ વન વન યાદ.
હું તો છું લુખીઓ તારા પેઆરનો લીએ ન મારી કોઈ પન દાદ
હાએ ર કીસમત ન સમજે મારી કોઈખી જાન ફરીયાદ.
કરી દીવાનો મને ગઈ કાંઈ મારું મન મનદર કોરી;
ખીતને તોડી જલાવી મારા તાંન અનંદર હોરી.

૨

લુલીયો ગાંમ ને ઘેર રોહર સડતજી દીધું પીયારી મારી;
હું થયો દીવાનો મઈ મારા છવની મારી ખ્યારી.

તન મન મારું લુટી કાઢજે મારો કારી કઠીઆરી;
ફસીઓ પ્રીતમાં—કીધી મેં પીયારી તારી હીલહારી.
ચુલાલ ગમતો ઉઘાડે જાંની કાંડાં ગઈ ઘર દર ઊંચી;
પ્રીતને તોડી—જલાવી મારાં તંન અનદર હોરી.

૩

રાત ને દાડો ગમથી થઈ લાચાર ગમતો પોકાર કરું;
તારી યાદમાં—લુટી તન મન ધન જર થઈ ખ્યાર ફરું.
હીલમાં પીયાર એમ આવે છે મારા ઘડ હું જગથી કાર મરું
માથુક વીન હું—હવે કેમ બેસાવરની પાર તરું.
રાખી આસ નીરાસ થયો હું ગફલતની ચાદર ઝોરી;
પ્રીતને તોડી—જલાવી મારાં તંન અનદર હોરી.

૪

પ્રેમનો પેશાસો પાછો હવે નહીં આપ હોરની જામ મને;
હાથે હીવાની—તથી લાજમ એ કરવું કામ તને.
માથુક વીન કેમ કરી જહાંમે આરાક નહીં બેઠામ બને;
નસરવાંન કહે—આવીને બેસ જાન ફશરામ કને.
“અદલ” કહે કલગીનાં ખ્યાલનો કરે છે કઈ મુતકર ચોરી;
પ્રીતને તોડી—જલાવી મારાં તંન અનદર હોરી.

લગડો.

તારે કારણ મન ચોહન હું બચકુ ઘર ઘર તમામ રાત
તારી પ્રીતમાં—પડે ના ચેન એક પલ બર તમામ રાત—ટેક.

૧

તાર ચાહેતો માર પણુ હું ગમખ્યાર નહીં કર તમામ રાત
તારી જુદઈમાં—જલે છે જગર ઝો હીલખર તમામ રાત
તાર તારે નામનો લગાડ હું તું અકસર તમામ રાત
તારા પ્રેમનો—હું છું કીઓ ફરું છું દર દર તમામ રાત

તારાજ હું થઈ ગીઓ ભટકયો વનવન અંદર તમામ રાત
તારી પ્રીતમાં-પડે ના ચેન એક પલ ભર તમામ રાત

૨

તાડ નામ એક જુવું ડાંધ નહીં મને તું વગર તમામ રાત
તારા ધરકની-અગનમાં જુવું છું સુંદર તમામ રાત
તારો પેચાર નાં ભુલું ભણું વન વન તું ખાતર તમામ રાત
તારી યાદમાં-ઉઠાવું આકૃત સર પર તમામ રાત
તારા દીદની ભીક ને ખાતર ભટકુ સીતમગર તમામ રાત
તારી પ્રીતમાં-પડે ના ચેન એક પલભર તમામ રાત

૩

તારી પ્રીતમાં જિગી ખની હું ક્યો બે અગર તમામ રાત
તારે કારણુ-હું યાદ નીત કરું હરો હર તમામ રાત
તાર કુખ દરોઆશી મને ફરીઆ ભરસાગર તમામ રાત
તારાં નામની-રોધમાં ભણું બે ફાંકર તમામ રાત
તારી નીશાંની મને ન ભેડે ભભાચો હું આખર તમામ રાત
તારી પ્રીતમાં-પડે ના ચેન એક પલભર તમામ રાત

૪

તા નામ એક મુખથી પુકારું ખ્યારી મનોહર તમામ રાત
તારા દીદને-ખાતર હું ધુંગું સસમર તમામ રાત
તારા આશક નસરવાન નીત ફરે મુંઝવેજર તમામ રાત
તારણુ હાર તું-તું તાર લુંગણું ધન જર તમામ રાત
તારી યાદ નીત કરે “આદલ” થઈ શતરૂ પર સર તમામ રાત
તારી પ્રીતમાં-પડે ના ચેન એક પલભર તમામ રાત

છોટી.

તુ સુર વગરનો નુગરો ફેરાએ છે
હર જગે ધજન વીન તું ગાવા ભાએ છે—ટેક.

૧

કાના માતરતું મલે ન કંઈ ઠેકાતું
 શાહરમાં ખપવા જાએ જ્યાંખી હાએ માતું
 પર નીંદામાં નહીં કંઈ તારૂં વલવાતું
 કેમ હાથે કરીને કરેછે લોક હસવાતું
 વીન માન પરલાં પાન તું લઈ આએછે
 હર જગે ઇજન વીન ગાવા જાએછે

૨

મને લાજ લાગેછે વધુ તને કેવાને
 કોડીને કામનાં ખ્યાલ ખેડો ગાવાને
 છાપેલા ખ્યાલપર લાગો ઇતરાવાને
 પછી નીચી મુંડીએ લાગો શરમાવાને
 એ રીતે આખરૂં તારી ધુલ થાએછે
 હર જગે ઇજન વીન તું ગાવા જાએછે

૩

નહી આવે ગાવા કોઈખી તુને ખુલાવે
 તુ વગર ખુલાવે હરેક જગાપર આવે
 હલકાને માનતુ પાન કદી નહીં ભાવે
 વીન માન મુરખ નાદાન પાન ત્યાં ચાવે
 તુ જુગારીઓની સંગમાં ભેલાએ છે
 હર જગે ઇજન વીન તું ગાવા જાએછે

૪

કહે નસરવાન તુને એટલી નસીઆત ખસ છે
 આ અદલના ગાવામાં એટલો રસ કસ છે
 કહે શંકર લીલા શતરૂં અદલથી વસ છે
 તું જેવા ચેલા જેનાં એકથી દસ દસ છે
 કહે ઓમી છંદ આએ અદલ શરૂ ગાએ છે
 હર જગે ઇજન વીન તુ ગાવા જાએ છે

લગડી

આઈકા પાટીલ ગોશટી માછ માછ હીયર એક સમજી વાત
લઉકર લઉકર-પ્રીંગ વન ખોટલ બેનદી હાથો હાત-ટેક.

૧

ખેવરાચી એક પાંછટ પ્રીંગ દ્વર શેરી વાંધન સાંભિલ પેઆરા
મટન ઘેઉન યા-ફાલ ધી ભનડારી કખાળ લઈને સારા
ફેની રાસીચી કરૂંન તયારી પ્રીંગ ફાઈ ફીશ પેઆરા મારા
હોઈલ તવાંતો-અગદી વેરી ગુડ લેવટા કરા
રમચો પાંછટ ગેઉન યા વીલ ગો દુ મજામાં આજની રાત
લઉકર લઉકર-પ્રીંગ વન ખોટલ બેનદી હાથો હાત

૨

પોઈ વાંધનલા ઇસરૂ નકો આંન ધી ટેમ્બલ પર મુકજો લાવી
ખીર ખાશાચા-આનુન શેમપેન દીલખર મુકજો લાવી
પોરટર ટેનતયા હાફા દઝન ખોટલ સુંદર મુકજો લાવી
છનચા ચારસ-ખીંગ ખોટલ માછ હીયર મુકજો લાવી
ઓલ ટામલા નકો ઇસરૂ પ્રીંગ વાઈટ કલરનો મોજી વાંડાલા ખાત
લઉકર લઉકર-પ્રીંગ વન ખોટલ બેનદી હાથો હાત

૩

જાત જાતીયા વીશકી પ્રીંગ માછ હીયર વાન સમજી દીલદાર
અગદી ચાંગલા-તોઈઆ રેડ એન્ડ વાઈટ રંગનો તરેવાર
દાર પેઉંન હોઈલ અગદી હેપા ધેન આઈવીલ ગોવ યુ સારો પગાર
આઈકુન ગ્યાચો ગોશ્ટ-માછ હીયર યુ કડું છું તમને યાર
અકની ભંડારીચી અગદી વેરી ગુડ લાગસે ચતની સાત
લઉકર લઉકર-પ્રીંગ વન ખોટલ બેનદી હાથો હાત.

૪

સુર નસરવાં મનતો અસા તુમી ડોંન્ય યુ ફરગોટ મારા દીલખર
ફૂરિંમચી-એ ગોશટી આઈકા સ્વીટ સ્વીટ ને સુંદર.

શંકર લીલા મનતો અસા ધીસ વેરી શુડ છે છંદ ચતર;
 માને વાંની ગાઇનાં-અતાં યુ ઢેમ ફુલ કહું અરદેસર.
 લાવનાં ખનવલી તીન ભાપાચી અદલ સેજ સમજે રહીઆત;
 લઉકર લઉકર-પ્રીંગ વન ખોટલ જેનદી હાથો હાત.

લગડી

ખીજી એયો નર પેદા થશે નહીં ભાગ્યસાગી કોઇ હીંદ દરમ્યાન;
 હીંદના ખિરખાહ પ્રોફેસર દાદાભાઈ નવરોજી જવાંન-ટેક.

૧

અંગ્રેજી મહીનો સપટેમ્બર તારોખ હતી ચોથી સુભ દન;
 વાર રવેઉ-અને હવું અઢારમો પચીસવું સંત.
 સુભ ધડોએ પેદા થયા દાદાભાઈ ચાર ગુની જન;
 નવસારીમાં-જનમ્યાં આઠ વાગે રાતનાં સજન.

શેર.

પીતા નવરોજીને થઇ પુતર જનમ્યાન! ખખર;
 થઇ મધન દીલમાં કીધા પછી પાક પાવરનાં શુકર.
 કોઇ જોશીને ખોલાવીને પછી પુછીઆ સગન;
 કે જુઓ આગલ જતાં કેવો નીવડશે આગે નર.
 જોઇ ગરેહની ચાલ જોશીએ કહ્યું થશે એ માહા વોદવાંન;
 હીંદના ખિરખાહ-પ્રોફેસર દાદાભાઈ નવરોજી જવાન.

૨

ચાર વરસના કરીને પીતા નવરોજી તો ગયા ગુજરી;
 હુકમ ખુદાનો-થયો આ ફાની દુન્યા ત્યાગ કરો.
 માણિકભાઈ માતા મધ દુખી રડે આંખથી આંસુ ભરી;
 સખર ખુદાપર-કરી બેઠાં પુતર પર આસ ધરી.

શેર.

પીતા વીનાનાં થઇ ગયા દાદાભાઈ ઉમર ખાલમાં;
 પાલીને મોટા કીધા માંએ ગરીબી હાલમાં.

મુકયા પછી એક શાલમાં સીખવાને કાળે કહું સજન;
સીખી ભણીને થઈ ગીઆ ચાલાક થોડા સાલમાં.
થશે નહીં એ જેવો ખીજે નર જગમાં કોઈ ચાતર યુનવાન;
હીંદનાં ખેરખાહ-પ્રેફેસર દાદાભાઈ નવરોજી જવાન.

૩

રંજ ઉઠાવી સખત ને ઓગણીસ વરસ સુધી અભ્યાસ કીધો;
પાછલ તેની-એલફીનસ્ટન ઈનરટીટ્યુશનમાં ભાગ લીધો.
ત્યાં ખહું ગ્યાન પરકાશ કીધો જેથી શીક્ષકનો ઓધો દીધો;
ધન ધન દાદાભાઈ-વધારી કીરતી જરા પ્યાલો પીધો.

શેર.

કાલેજમાં અંક વીદ્યાનાં મેથેમેટીક્સના પ્રેફેસર;
તમ થયા છે અઢારસો ઉપર એકાવનમાં ચતર.
પેહલા પ્રેફેસર થયા ઝાહર તમે આ હીંદમાં,
જગ જગે કીરતી વખાણે હીંદનાં સહ નાર નર
હશે ન કોઈખી એવો સકરમી પુત માએનો તમે સમાન;
હીંદના ખેરખાહ-પ્રેફેસર દાદાભાઈ નવરોજી જવાન.

૪

સન અઢારસો પનચાવનમાં પ્રથમ કીધી લંડનની સફર;
થઈને ભાગીઆ-કામાં કંપનીની એક પેઢી અંદર.
કરી કામ કીરતીનાં ત્યાં પણ નામ પોતાનું કીધું નસર;
હશે ન એવો-ખીજે કોઈ આ દુન્યાનાં તખ્તાપર.

શેર.

ચઉદ વરસ લંડનમાં રહી કીરતી વધારી જહાનમાં
પાછા અઢારસો અગનોતેરમાં આયા હીંદુસ્થાનમાં.
નહીં થશે કોઈ નહીં થશે કોઈ નહીં થશે કોઈ નહીં થશે;
ટુંક આ ઉમરમાં કીધો ખોહોલો વધારો માનમાં.
અઢારસો ત્યાસીમાં થયા જસટીસ ઓફ ધી પીસ સમજે હીલજનન;
હીંદનાં ખેરખાહ-પ્રેફેસર દાદાભાઈ નવરોજી જવાન.

૫

અઢારસો પનચ્ચાસીમાં થયા કાંઉનસીલનાં મેંમખર દીલદાર;
આનરેખલની-પદવીથી લાગા ઓલખાવાને ધાર.
અઢારસો છેઆસીમાં ગયા પાછા લનડનમાં ફરી એકવાર;
પારલામેંટનાં-થયા મેંમખર ધારી મન ઉમંગ અપાર.

શેર.

એક હજાર સાતસો ને એક ઉલટાં મતે તમે રહી ગયા;
પણુ ધરી દીલમાં ધીરજ કાશીશમાં જારી રહ્યા.
ધન છે ધીરજમાં એવું સમજી ને મન ખેડા પછી;
અઢારસો ને બાહ્યાણુંમાં તમે એમ પી આખર થયા.
ધન ધન તમારી માત પીતાને ધન ભાયગ ધરમી ધનવાંન;
હીંદનાં ખેરખાહ-પ્રોફેસર દાદાભાઈ નવરોજી જવાન.

૬

પરથમ માન મલીયું લનડનમાં હવે કહું છું તેનો સાર;
ધન ધન દાદાભાઈ-એમ પી પ્રસીધ થયા હર ઠારે ઠાર.
એદનમાં પણુ માન પાંન મલ્યુ સઉ થયા રાજી નર નાર;
એકવાર લોક-હતાં મુખધનાં પણુ જોવાને દીદાર.

શેર.

આખર કરી એદનથી કુચ તમે આયા મુખધ શેહરમાં;
નર નાર સઉ રાજી થયા હર શેહરમાં હર ઘેરમાં.
એપોલો ખંદર પર હતી રચના અતી સઉ જાતની;
પુલોથી લીધા વધાવી આવીને સઉ લેહરમાં.
એવું માન નહી મલસે કાઢને મલ્યું જેવું આ તમને માન;
હીંદના ખેરખાહ-પ્રોફેસર દાદાભાઈ નવરોજી જવાન.

૭

કાલબાદેવી રોડ ગોયા એક પરસતાનનો ખાગ હતો;
જ્યાં લાખો માણસની-રચનાનો ખીલકુલ નહીં યાગ હતો.
ફાટો લેવા માટે શાપુરજી પરવેશજીનો ખહુ લાગ હતો;
આ મેહુનતમાં-કાવજી દારૂવાલાનો ભાગ હતો.

શેર.

જગ જગે વાજાને સરનઈ ઢોલનો કીલકાર હતો;
કુહોનો મહેકાર હતો નહીં તોરણોનો પાર હતો.
એવી રચના થઈ હતી નહીં ને થશે નહીં કાઈ સમે;
ઠાઠ મરદોનો હતો નરનારનો પુર ખાહાર હતો.
સુનના રૂપાના કુલે વધાવી લીધા દીધી આશીશ નીધાન;
હીંદનાં ખેરખાહ-પ્રેક્ષિત દાદાભાઈ નવરોજી જવાન.

૮

કાવસજી માણુકજી એ સમજે પરથમ હાર પેહરાવીને
દીલો જા'નથી-દીધો ખહુ આશીશ મુખ મલકાવીને
છ વરસની પુતરી જેની ખાનુ'ખાઈએ પણ આવીને
હાર પેરાવ્યો-સુનનાં રૂપાનાં કુલે વધાવીને

શેર.

ચાલાકી કેવી કીધી ઉંમર જીવે નાદાંનમાં
ખાલકીને જોઈ સઉ ખેડાં પોતીકા ધ્યાનમાં
નર નાર હાથોમાં ધરી રૂમાલને કરતાં અવાજ
હુરે હુરે નાં પુકારો ભરતાં એક ઝાનમાં
ધન ધન માત પીતાને કહે સઉ જોઈ તેનીઉંમર નાદાંન
હીંદનાં ખેરખાહ-પ્રેક્ષિત દાદાભાઈ નવરોજી જવાન

૯

હવે રાખજો સદા મધનમાં એમને પ્રભુજી દીન દયાલ;
નસરવાન કહે-ન કરતા નાહાતાં એનો વાંકો ખાલ.
દેસીઓના દેસ હીતકારી સદા તમે છો હીંદની ઢાલ;
ફરીરામ કહે-હાલ મેં લખીઓ ટુંક બનાવી ખ્યાલ.

શેર.

હીંદના પીતા તમે છો હીંદની માતા તમે;
હીંદની ભગની તમે છો હીંદના પ્રાતા તમે.
હાથ જોડીને કરેછે અરજ એમ ઓંઘી દોરાખ;
રાખજો એમને સલામત રે ઓ રસરાતા તમે.
"અદલ" કહે રહો અદલ નામ કાયમ તમારું બને જહાન;
હીંદનાં ખેરખાહ પ્રેક્ષિત દાદાભાઈ નવરોજી જવાન.

લગડો.

કુરંમનાં કાલા નસીબનાં ધન દોર જોતા ચાલેછે અપાર;
ખરે ખુદાને-સમજે નહીં મુકે કદમ નરકને દવાર-ટક.

૧

ગરદન ગરીબની વારે દગો વાત વાતમાં કરે નહીં ડરે લગાર;
ધર ધર ભટકે-ન મનમાં રટે નામ હરતું ખદકાર.
ચરચા ચારી જીવ્યાથી કરે નવ સારી માડી સમજે નાપેકાર;
દગર છછુંદર-કરે જગ ખાર માંસ લુલી હરની વહાર.
જર જીવગીને ખાતર દીલ લીએ લુટી કરે સહને નાંચાર;
ખરે ખુદાને-સમજે નહીં મુકે કદમ નરકને દવાર.

૨

ઝરે ઝુરી ગીરફતાર થઈ અવંમ સેતા રાખે નહીં કંઈ રજબાર;
ટલે ન ટાલે-વારે ખકરાં ચીકાર જોઈ ફરજેદાર.
ડરે ઠાર લાયકમા અસકુ ફરની અનીતનો તે રાહદાર;
ડરે ન ડાઘેલ-ખળાયે આગ રોત દીન તે મકકાર.
ઢરતો ઢલાવો રહે નાખીકનો ફુકરમી તેનો રોજગાર;
ખરે ખુદાને-સમજે નહીં મુકે કદમ નરકને દવાર.

૩

તરતુ વાહાણુ ધરયા માટે સુર તરત દેખાડે કરે ન વાર;
થર થર કાંપે-ન બદલા પુરતા દીએ કોઈને સાંજ સવાર.
દર દરકાર રહે તેને ન કોઈની હિર નુ સ્વયમાં તે રમનાર;
ધર પચ ધાંધલ-અધરમી નીચ કેવાયે દન પર દન વાર.
નરકની કુંદથી ડરે નહી તેની કદી વધે નઈ તેજ કટાર;
ખરે ખુદાને-ન સમજે મુકે કદમ નરકને દવાર.

૪

પરખ પરગણુની લઈ આપુ ન મ શાઅલીનુ લલકાર;
ફરજ ફેરવી-ખનાવસ ધિરને-આજે ગીરફતાર.
ખર તરફ ખદકાર થયા કહે છગન દેવીદાસ વારંમવાર;
ભરમ લુલીને-એક એક ખીજ પુર ધનથી લાચાર.
મરમ તારો બે અકુલી યાં નીત ખોલે અદલ હરદમ હરખાર;
ખરે ખુદાને-ન સમજે મુકે કદમ નરકને દવાર.

એમ. એચ. મેહેરઅલીના મગટ કીધેલા પુસ્તકોનું લીસ્ટ.

પુલ્લુલી ગાયન-નામીયા શાહેરોના ચુન્દા ગઝલો તથા તરેહવાર રાગ અને રાગણીઓની ધુરપદ, હુમરી, ખ્યાલ, દાદરા, કાહરવા, તીલાના અને ટપ્પાઓનો મોટું પુસ્તક કીમત રૂ. ૧૧

ગઝલ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો અને ૨ જો-હીદુરયાની પ્રખ્યાત શાહેરોના તરેહવાર રાગના ઇસ્કીયા ગઝલોનો સંગ્રહ શુધ્ધરીતે છાપેલા દરેકના ૧૦-

હુમરી સંગ્રહ-પ્રખ્યાત ગાનારીઓના ચુન્દા રાગ રાગનીઓની ઇસ્કીયા હુમરી, ખ્યાલ, ટપ્પા આના ૫.

શીરખતે ગઝલ ભાગ ૧ લો અને ૨ જો-જુદા જુદા રાગના પરચુટણ ગાયનો તથા ગઝલોનો સંગ્રહ દરેકની કીમત આના ૫.

જુલશને રાગ ભાગ ૧ લો અને ૨ જો-તરેહવાર હીંદુસ્તાની શાહેરોના ગાયનો તથા ગઝલો સંગ્રહ દરેકની કીમત આના ૫.

ગાયન સંગ્રહ-હીંદુતાનના નામીયા શાહેરોના ગઝલો તેમાં ઝફરનો મોટો ભાગ છે તથા જલસાઓમાં ગાવા લાયકના તથા રાગ અને તાલ શીખનારને કામના ખ્યાલ હુમરી ધુરપદ વતરોજે ઘણાં ગાયનો છે જે પર રાગ અને તાલના ખરા નામ બતાવેલા છે કીમત ૬ આના.

રાગમાલા-ખરા સુર અને તાલથી ગાનારાઓને માટે ખ્યાલ, હુમરી વતરોજે તરેહવાર ગાયનો રાગ અને તાલના ખરા નામ સાથે છે કી. આના ૫.

સુબોધ કલગી ગાયન સંગ્રહ ભાગ ૧ લો ૨ જો ૩ જો ૪ થો-મીઠા અરદેશર નસરવાનજી કલગી વાલાના બતાવેલા નિતી દરશક તમા સંસાર સંબંધી બોધકારક તરેહવાર રાગના કલગી ખ્યાલોના સંગ્રહ દરેકની કીમત આના ૬. ચાર ભાગ સાથે મુશાબીત કપડાનાં પુડામાં અધેલા રૂ. ૩.૦૦

લોકપ્રીય ગાયન સંગ્રહ-ભાગ ૧ લો ૨ જો-સુરતવાલા અબદુલ હુસેન બાકર-ભાઈ શાએરના જોડેલા નિસ્તી આપનારા, સંસારી બોધ આપનારા તથા ઇસ્કીયા કલગીના ગાયનો લાલણીઓ, મેવાળો દોલાના, પરજીયા વગેરે ગાયનોનો સંગ્રહ કી. આના ૪ ને ૮.

ગઝલે હકકાની-હીંદુતાની શાહેરોનાં ઇસ્કે હકીમીના તરેહવાર રાગ રાગીનીઓના મારફતી ગઝલોસાથે અસરકારક મારફતી શેરો છે. કી. આ. ૬

હોરીસાગર-તરેહવાર દીવને ખુશ કરનાગ હોરી ગાયનનો સંગ્રહ કી. આ. ૫

ગુલઝારે રાગ-તરેહવાર ઇસ્કીયા ગઝલો, હુમરી, ખ્યાલ ટપ્પા અને પરચુટણ ગાયનો કી. આના ૫.

બાગે પુલ્લુલ-તરેહવાર ઇસ્કીયા ગઝલો અને પરચુટણ ગાયનો કીમત આ. ૭

કીસમ સંગ્રહ-મોધકારક રમુજ વીસ વારતાઓનો વાંચવાલાયક મ્હોટો સંગ્રહ કિંમત આના ૮

શીકંદર-બાદશાહ શીકંદરનો નસીહત કારક વાંચવા જેવો ગુજરાતી નાટક આખો કીમત આના ૪.

વખતસીંહ-વીજયસીંહ-ઉદેપુરના મહારાણાનો નિતી દરશક ગુજરાતી આખો નાટક કિંમત આના ૨

ગજરા મારજીની વરતા-જાડા કાગલપર સપ્તાધ્યી છાપેલી અને કીમતી ચીત્ર આપેલા છે જેમાં ગજરામારજી રાણી ચંપાદે સાથે બાજી રમતા આંગેલુબ દેખાડેલા છે કિમત આનો ૧

યુનાની ટેબલ હકીમુ-હરેક જાતનું મેવો, અનાજ, લાજપાલો, કીયાજી એવી ખોરાકની લગભગ ૨૦૦) વસ્તુઓના ગુણ દોષ, સરદ કે ગરમ તેમાં શું શું નુકશાન ને શું શું ફાયદો એ સરવે લખેલું છે. તનદરસ્તી સાંચવવાને માટે એ સહીથી સરસ હથીયાર છે. કીમત આના ૮ ધણુ અભીપ્રાય મળેલા છે.

ઉપલા પુસ્તકો અરધી કીમતે આપવામાં આવેછે. કારણ કે એમાંથી મોટી કમાણી કરવાનું હેતુ રાખેલ નથી પણ સંખ્યાબંદ નક્કો ખપાવીને પ્રસિધ્ધતા મેળવવાનું હેતુ રાખેલ છે. વેંચવા મંગાવનારને ઘણી સસ્તી આપવામાં આવેછે. એમ. એચ. મેહેરઅલીના વાજીતના શુદ્ધ પુસ્તકો.

ફીડલ ચાવી બુક ભાગ ૧ થી ૩ દરેકનાં ૫ આના.

ભાગ ૧ થી ૩ સાથે કપડાના સુશોભિત પુડાંમાં બાંધેલા ૩ ૥==

કનસરદીના ચાવી બુક ભાગ ૧ થી ૬ દરેકના પાંચ આના.

ભાગ ૧ થી ૬ સાથે કપડાના સુશોભિત પુડાંમાં બાંધેલા ૩ ૧૥

કનસરદીના ચાવી (એ હાથની ચાવીની) દરેકના ચાર આના.

ઉસ્તાદે કનસરદીના (ઉરદુ) પાંચ આના.

એકારડીયન ચાવી ભાગ ૧ થી ૬ દરેકના પાંચ આના.

ભાગ ૧ થી ૬ સાથે કપડાના સુશોભિત પુડાંમાં બાંધેલા ૩ ૧૥

હારમેનિયમ ચાવી-બુક ભાગ ૧ થી. ૪ દરેકના ૧૦ આના

હમારા વાજીતના પુસ્તકોની ૨૦૦૦૦ વોસ હમાર નક્કો ખપી ગઈ છે અને તેની ત્રણ ત્રણ આવૃત્તિઓ ફરી ફરી છપાવવી પડી છે. (જેણે ખાત્રી કરવી હોય તેણે હમારે મળવું તો ખાત્રી કરી આપીશું) એજ હમારા વાજીતના પુસ્તકોની સહીથી સરસાઈ ખતાવવાને ખસ છે.

એમ. એચ. મેહરઅલીના

ટેબલપર રાખવા લાયક મોટા કપડાની પાકી બાર્થડોંગના
સુંદર પુસ્તકો હાલ તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે.

૩. આ.પર્ષ.

ફિઝલ ચાવી-જુક ભાગ ૧ થી ૩ સાથે બાંધેલા ...	૦-૧૪-૦
ફનસર્ટીના ચાવી-જુક ભાગ ૧ થી ૬ સાથે બાંધેલા, ...	૧-૮-૦
એકર્કા ડિયન ચાવી-જુક ભાગ ૧ થી ૬ સાથે બાંધેલા...	૧-૮-૦
સીવાને કાસમ-તરેહવાર હિંદુસ્તાની ગુજરાતી વીગેરે ગાયનોનો મ્યોટો	
સંગ્રહ. બાકી જુગ નક્કો છે અસલ કીમત ૩ રૂા હાલ	૧-૦-૦

ગાયન પુસ્તક-સંગ્રહ

૧-જુલજુલી ગાયન	} બંધ સાથે બાંધેલા ...	૦-૧૦-૦
૨-ગાયન-સંગ્રહ		

ગાયન પુસ્તક-સંગ્રહ

૧-ગઝલ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો	} તથા સાથે બાંધેલા ...	૦-૧૦-૦
૨-ગઝલ સંગ્રહ ભાગ ૨ જો		
૩-ગઝલે હકકાની		

ગાયન પુસ્તક-સંગ્રહ

૧-હુમરી સંગ્રહ		
૨-શુલજારે રાગ	} ૪ પુસ્તક સાથે બાંધેલા ...	૦-૧૦-૦
૩-હારી સાગર		
૪-રાગમાલા		

કલગી ગાયન સંગ્રહ ભાગ ૧ થી ૪ સાથે બાંધેલા... ૦-૧૨-૦

૪ થા ભાગમાં આનરેબલ મી. દાદાભાઈ નવરાજ એમ. પી. ના

જન્મચરિત્રનો લોકપ્રીય અતીશય રસકારક

ગુજરાતી જ્યાલ આપેલો છે

(એ પુસ્તક વાંચ્યાં મોલા મધે અદલ નસરવાન કલગીવાલાને ત્યાંથી મળ્યું.)

ડેકાણુ—કુંગરી બજાર પાસે
સુંબઈ. | એમ. એચ. મેહરઅલી પાસેથી

સામટી જથ્થાબંધ લેનારને કમીશન સાઈં આપવામાં આવેછે.

જાહેર ખખર—સંગીત, નિતી, નાટક, વૈદક, વાળા તથા હુન્નર સંબંધી નવા લખાણુ જેને પુસ્તક રૂપે છાપી બાહાર પાડેથી તરત પ્રસિદ્ધતા મેલવે અને તેનો બોહાલો ખપ થાય એવા લખાણુ જોઈએ છે તે માટે એમ. એચ. મેહરઅલીને મલબુ—ડેકાણુ—કુંગરી બજાર પાસે—સુંબઈ.

બંગાલી ખુશબોદાર તેલ.

હમારી પાસે ચોખ્ખા બંગાલી
તરેલવાર ખુશબોદાર તેલ આવે છે
જે ખીજા ભેલસેલ થઈ વેચતા તેલ
કરતાં નીરાણા હોવાથી તેના ચોખ્ખા
પમરાટથી મગજને તાજગી બખશ
વામા મહથી ઉત્તમ છે.

એકવાર વાપરવાથી

ખાત્રી થશે.

ટરેડ માર્ક.

મોગરાના ફુલનો તેલ કીંમત શીશીનો	૩૦	૧૧
ચંચેલીના ફુલનો તેલ કીંમત શીશીનો	૩૦	૧૧
હેનાનો અથવા મેંદીનો તેલ કીંમત શીશીનો	૩૦	૧૧
ગુલાબના અન્નરનો મેણનો કીંમત ડબીનો	૩૦	૦૧

એ માલ નીચે લખેલા દેકાણાપર હમારે ત્યાંથી મળશે. તેની શીશીપર
હમારા ટરેડ મારકની ટીકીટ મારેલી હોય છે અને તે એકજ ભાવે આપ-
વામાં આવે છે.

મહામહાલસેન મહેરઅલી.

દુબરી બજાર પાસે-મુંબઈ.

મીઠા દાદાવામ અને મનીરામના જાણેલા તુરાના ગુજરાતી તથા હીંદુ-
સ્તાની દીક્ષપતિદેવ્યાલની ચોપડી નંબર છે કી. ૩૧)

૧૦ પસનછ પરમાણુદ આહેવાલા.

૬૦ કાલમદીની રસ્તો-મુંબઈ.

